
VISIONEN.

In een tijd als de onze, waarin het geesten zien weder een grooten rol speelt, en menigeen zich door bedriegers en goochelaars een rad voor de oogen laat draaien, waarbij de laatsten op uitnemende wijze weten gebruik te maken van zekere toestanden waarin het zenuwstelsel kan gebracht worden, kan het geen kwaad, voorbeelden mede te deelen van zinsbegoocheling bij overigens gezonde personen, die van dien aard waren dat, ware de persoon die ze onderging niet zelf bij machte ge-

weest zich te overtuigen dat 't geen hij zag of hoorde niets dan zinsbegoocheling was, zeer zeker als bovennatuurlijke verschijnselen zouden zijn uitgebazuind. Ik meen daarom het volgende te moeten mededeelen, dat sir DAVID BREWSTER in zijne *Natural Magic* aanvoert.

Volgens hare eigene verklaringen stond mevrouw A den 21sten December 1830, ten half 5 ure in den namiddag, voor het haardvuur en was juist van plan naar boven te gaan om zich aan te kleeden, toen zij zich door haren echtgenoot bij haren naam hoorde roepen om bij hem te komen. Zij meende dat hij voor de deur stond en riep om binnengelaten te worden, ging heen, opende de deur, maar zag tot hare grooten verwondering geen mensch. Bij het vuur teruggekeerd, hoorde zij wederom dezelfde stem roepen: "kom hier, kom hier!" Zij opende nu twee andere deuren van dezelfde kamer en toen zij ook nu niemand vond, keerde zij naar den haard terug. Na weinige sekonden hoorde zij nog eens diezelfde stem, nu hard, klagend en min of meer ongeduldig, roepen: "kom bij mij, kom, kom medel!" Zij antwoordde even luide: "waar zijt gij; ik weet niet waar gij zijt," — altijd nog in de meening dat haar man haar ergens zocht. Maar toen zij geen antwoord ontving, ging zij naar boven. Toen de heer A ongeveer een half uur later te huis kwam, vroeg zij waarom hij haar zoo dikwijls geroepen had en waar hij geweest was, en was natuurlijk zeer verbaasd te vernemen dat hij op dien tijd in 't geheel niet in de nabijheid van het huis was geweest.

Reeds tien jaren vroeger had mevr. A. eene dergelijke zinsbegoocheling ondervonden te Florence; terwijl zij zich voor een bal kleedde, hoorde zij ook eene stem bij herhaling haar naam roepen, zonder dat men er toen eene verklaring van kon geven.

Den 30sten December van het bovengenoemd jaar, omstreeks 4 ure des namiddags keerde mevr. A., na weinig minuten afwezigheid, van de bovenverdieping in hare woonkamer terug. In de kamer gekomen zag zij haren man met den rug naar het vuur gekeerd voor den haard staan. Daar hij nauwelijks een half uur geleden was uitgegaan om te wandelen, vroeg zij hem, waarom hij zoo spoedig was teruggekeerd. De gestalte zag haar met een ernstigen en nadenkenden blik stijf aan, doch antwoordde niet. Daar zij meende dat hij in gedachten verdiept was, ging zij zitten op een stoel, die ten hoogste twee voet van de gestalte verwijderd was. Toen de oogen van deze nog steeds op haar gevestigd bleven, zeide zij na verloop van eenige minuten: "Waarom spreekt gij

niet?" Daarop bewoog zich de gestalte dadelijk naar het venster aan het uiteinde van de kamer, altijd met de oogen op haar gericht, en kwam haar zoo dicht voorbij, dat zij verwonderd was geen geluid van voetstappen te hooren, en zelfs niet eens het langs haar heen strijken der kleederen of eene beweging in de lucht te vernemen. Ofschoon zij nu overtuigd was dat de gestalte haar man niet zelf was, geloofde zij toch geen oogenblik aan iets bovennatuurlijks, en volgde dus de gestalte die bij het venster verdween. De indruk was echter zoo sterk geweest, dat zij toch nog de gordijnen schudde en het venster onderzocht, -- maar natuurlijk te vergeefs. — Toen de verschijning dicht bij haar stond, bedekte zij de daarachter gelegen werkelijk bestaande voorwerpen en scheen inderdaad even levend en lichamelijk als de werkelijkheid.

Den 4den Januari daaraanvolgende, toen de heer en mevr. A in hunne woonkamer zaten, nam de eerste de pook op om het vuur op te rakelen, en juist toen hij dit doen zou, riep mevr. A: "Zie, daar is de kat in de kamer!" Op de vraag van haar man, waar de kat dan was, antwoordde zij: "daar, dicht bij u." "Waar?" herhaalde hij. "Nu, op het kleed daar, tusschen u en den kolenbak", was het antwoord. De heer A, die nog altijd de pook in de hand had, wees daarmede in de aangeduide richting. "Pas op," riep mevr. A. "pas op! gij stoot de kat met de pook." De heer A. vroeg haar wederom, het punt juist op te geven waar zij de kat zag. "Wel", was het antwoord, "dàár zit zij, dicht bij uwe voeten; het is Kitty, — kom hier, Kitty!" Er waren twee katten in huis, waarvan eene zoo genoemd werd; zij kwamen echter uiterst zelden in de kamer. Uitgenoodigd de kat aan te vatten, stond mevr. A. op en deed alsof zij iets yervolgde. Zij deed eenige schreden en zeide toen: "De kat is onder den stoel gekropen." De heer A. verzekerde zijne vrouw dat zij een visioen had, doch zij wilde het niet gelooven. Hij tilde den stoel op, en Mevr. A. zag niets meer. De gansche kamer werd doorgezocht, maar niets gevonden. Overigens lag er een hond bij het vuur, die zeker zijne ontevredenheid zou hebben getoond, indien er een kat in de kamer gekomen was; doch hij bleef rustig liggen. Om volkomen zekerheid te hebben, schelde nu mevr. A., en vroeg naar de katten. Zij waren beide in de kamer der huishoudster.

Omstreeks een maand daarna zat mevr. A., des avonds omstreeks 11 ure, moede voor haar toilet, om heur haar voor den nacht in orde te maken. Terwijl zij daarmede bezig was, verschrikte zij plotseling,

daar zij in den spiegel de gestalte zag van een bloedverwant, die in dien tijd in blakende gezondheid in Schotland woonde. De verschijning keek over haar linker schouder en zijne oogen ontmoetten de hare. Zij was gehuld in een lijkkleed, dat om het hoofd en onder de kin dicht toegespeld was; de oogen stonden open, maar de gelaatstrekken waren ernstig en stijf. Mevr. A. merkte zelfs het patroon op van den rand, die gewoonlijk om doodkleederen gewerkt wordt. Mevr. A. zeide later dat zij daarbij een gevoel had, gelijk men zich van betoo-vering voorstelt, — een gevoel, dat haar drong om naar deze treurige verschijning in den spiegel te blijven zien, die zoo levendig en duidelijk was als een spiegelbeeld wezen kan, en wier gelaat door de kaarsen vóór den spiegel helder verlicht werd. Na eenige minuten keerde zij zich om; maar achter haar was niets te zien, en toen zij weer in den spiegel keek, was de verschijning verdwenen.

Den 17den Maart, zat mevr. A. voor het naar bed gaan rustig alleen, de voeten badende in warm water. Zij zat te denken over eene schoone plaats in de *Edinburgh Review*, en toen zij toevallig de oogen ophief, zag zij voor zich in een grooten fauteuil de gestalte van eene overledene vriendin, de zuster van den heer A. De gestalte was, zooals zij in haar leven gewoon was, zeer net gekleed, doch droeg een kleed, dat mevr. A. haar nooit had zien dragen, maar dat nauwkeurig overeenstemde met de beschrijving van een kleed, dat een gemeenschappelijke vriendin, de zuster vanden heer A., had zien aan hebben, toen zij 't laatst in Engeland was. Mevr. A. beschouwde met bijzondere opmerkzaamheid de kleeding, het uitzicht en de houding der gestalte, die in eene gemakkelijke houding in den stoel zat en een zakdoek in de hand hield. Zij beproefde nu haar aan te spreken, doch dit gelukte haar niet, en na 3 minuten was de verschijning verdwenen.

Den 11den October, toen mevr. A. in hare woonkamer naast den haard zat, zag zij de gestalte van eene andere overledene vriendin, die zich van het venster van het andere eind der kamer naar haar toe begaf en tegenover haar op een stoel ging zitten. Daar er meer personen in de kamer waren, overmeesterde haar, gelijk zij later verhaalde, de vrees, dat het gezelschap door haren starren blik in de ledige ruimte, waarvan zij zich zelve bewust was, verontrust zou worden en misschien gaan denken, dat zij haar verstand had verloren. Onder den invloed van deze vrees herinnerde zij zich eene soortgelijke geschiedenis uit WALTER SCOTT's werk over Demonologie, dat zij kort te voren ge-

lezen had, en spande nu al haar zedelijke kracht in om op te staan, naar de gestalte toe te gaan en zich op denzelfden stoel te plaatsen waarop deze scheen te zitten. De verschijning bleef volkomen duidelijk, tot zij zich als 't ware op haren schoot neerzette. Toen verdween zij.

Zoowel vóór deze als de andere visioenen gevoelde mevr. A. steeds eenige uren lang eene eigenaardige aandoening in de oogen, die echter na het ophouden van het visioen verdween. Zij had eene levendige verbeeldingskracht, en tijdens de verschijningen was hare gezondheid door een catarrh van de luchtwegen en zwakte der spijsvertering eenigszins gestoord.

Welken grooten invloed overigens een, door welke oorzaak dan ook, geprikkelde toestand der hersenen op het ontstaan van visioenen en hallucinatiën kan uitoefenen, wordt door een groot aantal voorbeelden aangetoond, o. a. in zeer sterke mate door het bekende, in vele geschriften medegedeelde geval van den Berlijner boekverkooper en letterkundige NICOLAI, waaraan zich sluit een op zich zelve waargenomen geval van wijlen den hoogleeraar J. L. C. SCHROEDER VAN DER KOLK, door hem medegedeeld in zijn na zijn dood uitgegeven *Handboek van de pathologie en therapie der krankzinnigheid*, bladz. 91; waarbij ik mijn eigene ondervinding zou kunnen voegen, toen ik in 1849 aan hevige hersencongestie met koorts leed, en slapeloos, gedurende twee maal 24 uren, mijne kamer steeds opgevuld zag met een aantal deels nog levende, deels overleden personen. Het was daarbij zeer opmerkelijk, dat ik die gestalten even duidelijk zag als de personen, die werkelijk aanwezig waren, en dat zij de achter haar gelegen voorwerpen steeds volkomen bedekten en aan 't gezicht onttrokken, even als of zij inderdaad lichamelijk aanwezig waren. Ik was daarbij mij zelve volkomen bewust, en overtuigd dat 't geen ik zag slechts visioenen waren.

Hoe overigens de zoogenaamde Biologie dergelijke verschijnselen in het leven kan roepen, kan men, indien men het der moeite waard acht, nazien in mijn stuk, getiteld: *Mesmerisme*, geplaatst in den jaargang 1852 van dit tijdschrift.

D. L.